

Σχολείο για... απείθαρχους ονειροπόλους

Οι πρωτοποριακές δράσεις σε όλη
 τη χώρα του Πανεπιστημίου των Ορέων

Της **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ**

Η ιστορία συνοπτικά: Στην Κράνα, ένα ορεινό χωριό στον Μυλοπόταμο της Κρήτης, το γυμνάσιο είχε περίπου 100 μαθητές που είχαν εξαντλήσει, με τον απείθαρχο χαρακτήρα τους, καθηγητές και διευθυντές. Η πλειονότητα των παιδιών ασχολούνταν εντατικά με κτηνοτροφικές ή αγροτικές εργασίες, ενώ οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί κατάγονταν από αστικό περιβάλλον εκτός Κρήτης και ήταν συχνά πρωτοδιορισμένοι. Το τεράστιο έλλειμμα επικοινωνίας οδηγούσε τους μαθητές σε παραβατική συμπεριφορά. Το πρόβλημα ήταν άλυτο και το κλείσιμο του σχολείου έμοιαζε να είναι η μόνη λύση το 2007. Ο τότε πρύτανης του Πανεπιστημίου Κρήτης και κορυφαίος της οφθαλμολογικής επιστήμης Γιάννης Παλλήκαρης αποφάσισε να αλλάξει τη σχέση των παιδιών αυτών με το σχολείο. Εφάρμοσε ένα πείραμα. Οι απείθαρχοι μαθητές έγιναν για λίγο καθηγητές σε άλλα παιδιά που κατάγονταν από την πόλη του Ηρακλείου και θα επισκέπτονταν το χωριό τους. Η διδασκαλία αφορούσε πράγματα που έκαναν στην καθημερινότητά τους, όπως λ.χ. το άρμεγμα των ζώων.

Το θαύμα έγινε και τα παιδιά με την αλληλοδιδασκαλία ημέρεψαν. Και κάπως έτσι, με πρωτοβουλία του Παλλήκαρη, γεννήθηκε λίγο αργότερα το Πανεπιστήμιο των Ορέων, μια αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία του Πανεπιστημίου Κρήτης με δράσεις «εκτός εδρών και εδράνων». Επιστήμονες από το ίδρυμα και όχι μό-

νον, με διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα, πάντα αφιλοκερδώς, θυσιάζοντας τον ελεύθερό τους χρόνο, πραγματοποιούν οργανωμένες επισκέψεις στα πιο δύσβατα χωριά του νησιού. Μέχρι σήμερα έχουν γίνει πάνω από 100 εξορμήσεις σε 300 χωριά. Καθηγητές Ιατρικής, νοσηλευτές και φοιτητές εξέτασαν και θεράπευσαν πάνω από 15.000 κατοίκους. Στις συζητήσεις στα καφενεία των ορεινών τόπων πήραν μέρος πάνω από 10.000 αλληλοδιδασκαλία συνεχίστηκε με 3.000 μαθητές σε 100 σχολεία με 500 δασκάλους από όλη την Ελλάδα.

Μία από τις σημαντικότερες δράσεις του Πανεπιστημίου των Ορέων είναι η διάσωση της παράδοσης. Η κρητική υφαντική με αργαλειό είναι γνωστή μέχρι τα πέρατα του κόσμου για τη λεπταισθησία της. Υπάρχουν, άλλωστε, πολλές διεθνείς μουσειακές και ιδιωτικές συλλογές όπου φαίνεται η τεράστια αξία της. Δυστυχώς, τις τελευταίες δεκαετίες, η αγορά τουριστικών προϊόντων στην Κρήτη και αλλού έχει πλημμυρίσει με κάκιστης ποιότητας είδη από την Κίνα. Οι παραδοσιακές υφάντρες που γνωρίζουν πόσο χρονοβόρο είναι να περνούν ολόκληρες ημέρες πάνω στον αργαλειό έχουν σταματήσει να δουλεύουν, καθώς ο κόπος τους δεν αμειβεται ούτε υπάρχει ζήτηση από το 1970 και μετά. Συναισθανόμενη την επιτακτική ανάγκη, η Βαρβάρα Τερζάκη - Παλλήκαρη δημιούργησε την «Αποστολή Πηνελόπη Gandhi», στο πλαίσιο του Πανεπιστημίου των Ορέων, που έχει ως στόχο την τεκμηρίωση, την αξιοποιή-



Ο αργαλειός (πάνω) ανάμεσα στα αρχαία εκθέματα, με πρωτοβουλία της «Αποστολής Πηνελόπης Gandhi», την οποία δημιούργησε η Βαρβάρα Τερζάκη - Παλλήκαρη (κάτω).

Στις συζητήσεις στα καφενεία των ορεινών τόπων πήραν μέρος πάνω από 10.000 άνθρωποι, ενώ η αλληλοδιδασκαλία συνεχίστηκε με 3.000 μαθητές σε 100 σχολεία από όλη την Ελλάδα.

ση και τη διαφύλαξη του πλούτου της υφαντικής. Το όνομα αναφέρεται στο πιο υψηλό γυναικείο πρότυπο της αρχαιότητας και στον ηγέτη που ήξερε την αξία της χειροτεχνίας για την ειρηνική συνύπαρξη των ανθρώπων. Η πιο πρόσφατη δράση ήταν η έκθεση στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου που μόλις ολοκληρώθηκε, με τίτλο «Ο Μίτος της Αριάδνης και ο Αργαλειός της Πηνελόπης». Ένας παραδοσιακός αργαλειός με υφάντρες τοποθετήθηκε ανάμεσα στα λαμπρά εκθέματα, στις ανακαινισμένες αίθουσες, ως συμβολική κίνηση ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας. Αντίστοιχη δράση είχε γίνει πριν από μερικά χρόνια στο Μουσείο Μπενάκη της οδού Κουμπάρη.

Στην έκθεση έγινε μια πραγματική σύνδεση των υφαντών από τη μινωική Κρήτη μέχρι σήμερα, καθώς οι δεκάδες υφάντρες που πέρασαν από το μουσείο ανασυνέθεσαν υφαντά

με μοτίβα που πήραν από συγκεκριμένες μινωικές τοικογραφίες με νήματα που παρήχθησαν ακριβώς όπως τα αρχαία.

«Η υφαντική είναι μια τέχνη που πέρασε του λιναριού τα πάθη μέσα στα βάθη των αιώνων», μας λέει η Βαρβάρα Τερζάκη - Παλλήκαρη την ώρα που στέκεται με υπερηφάνεια δίπλα στα βάρη, τις αγνύσες από αρχαίους αργαλειούς που έχουν βρει οι αρχαιολόγοι στο χώρο της Κρήτης. «Ο στόχος μας είναι να δώσουμε στις γυναίκες αυτές που κουβαλούν στους ώμους τους το βάρος της χιλιόχρονης παράδοσης το κουράγιο να συνεχίσουν, αλλά και το οικονομικό κίνητρο να ανταμείβονται για παραδοσιακά είδη που απευθύνονται στον σύγχρονο κόσμο. Και νομίζω ότι θα τα καταφέρουμε να μην κόψουμε το νήμα που μας ενώνει με την αρχαιότητα και να το προεκτείνομε στο μέλλον».

